

**UCHWAŁA NR LXXIV/763/2024
RADY MIEJSKIEJ KOŁA**

z dnia 31 stycznia 2024 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji „Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Koła na lata 2020-2023” za okres 2022-2023

Na podstawie art. 18 ust. 1, ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1436, 1688) w związku z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840, z 2023r. poz. 951, 1688, 1904), uchwala się, co następuje:

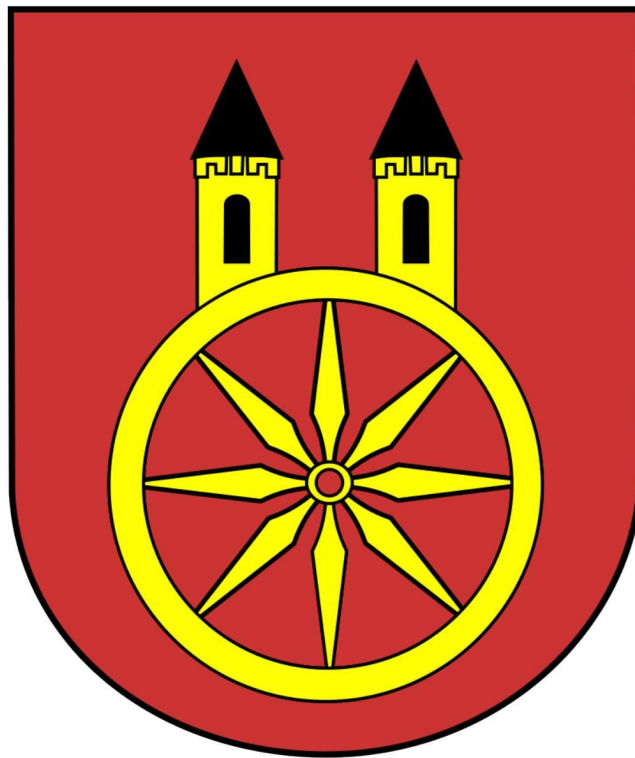
§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji „Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Koła na lata 2020-2023” za okres 2022-2023 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Koła

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej Koła
(-)Tomasz Sobolewski

**SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI
NAD ZABYTKAMI MIASTA KOŁA
NA LATA 2020-2023**

GRUDZIEŃ 2023 r.

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania z realizacji Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Koło na lata 2020-2023	4
3. Metodologia	4
4. Realizacja	8
5. Podsumowanie	12

1. Wstęp

Program opieki nad zabytkami (POnZ) to dokument uzupełniający do innych aktów planowania. Jest dokumentem polityki administracyjnej w zakresie podejmowanych działań dotyczących inicjowania, wspierania i koordynowania prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego. Działania te określone są w odniesieniu do całej gminy, jako jednostki podziału administracyjnego, a nie odnoszą się jedynie do władz gminy, których bezpośredni wpływ na działalność instytucji sprawujących w różnej formie opiekę nad zabytkami jest ograniczony tylko do nielicznych. Głównym odbiorcą POnZ jest lokalna wspólnota samorządowa. W zamierzeniu beneficjentami POnZ mają stać się nie tylko prywatni właściciele czy użytkownicy obiektów zabytkowych, ale również mieszkańcy gminy.

Istotnym celem POnZ jest dążenie do osiągnięcia odczuwalnej i akceptowanej społecznie poprawy w zakresie: stanu zachowania i utrzymania obiektów zabytkowych znajdujących się na terenie gminy, szeroko pojmowanego zasobu dziedzictwa kulturowego oraz zachowania krajobrazu kulturowego. Ważne jest, aby poprawa ta dokonywała się przy partycypacji mieszkańców gminy, w różnych formach ich życiowej aktywności (praca zawodowa, działalność społeczna, działania wynikające z prawa własności lub z użytkowania obiektów zabytkowych) zaangażowanych w opiekę nad zabytkami. Obowiązkiem władz publicznych w tym względzie jest z kolei pobudzanie i usprawnianie mechanizmów regulujących kwestie tej opieki oraz tworzenie i wspieranie inicjatyw mających taką opiekę na celu.

W POnZ wskazuje się działania skierowane na poprawę stanu zabytków, ich adaptację i rewaloryzację oraz zwiększenie dostępności do nich mieszkańców i turystów. Wskazane kierunki działania, tzw. priorytety, szczegółowo opisują zakres oraz cel danego zamierzenia. Co dwa lata opracowuje się sprawozdanie, które ma na celu analizę efektywności i określenie zasadności kierunków działań przyjętych w programach w kontekście zmieniających się uwarunkowań prawnych, ekonomicznych i społecznych. Pomoże ocenić realizację działań oraz przyjęte rozwiązania formalno-finansowe i w efekcie sformułować wnioski na potrzeby kolejnego programu oraz innych gminnych dokumentów strategicznych na następne lata.

Niniejsze Sprawozdanie obejmuje realizację zadań dla wyznaczonych kierunków działań, zawartych w Programie Opieki nad Zabytkami Miasta Koło na lata 2020-2023 za lata 2022-2023.

2. Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania z realizacji Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Koło na lata 2020-2023

Zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840 z późn. zm.) Burmistrz zobowiązany jest do sporządzania, co dwa lata, sprawozdań z realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami i przedstawiania go Radzie Miejskiej. Wykonanie takiego sprawozdania, powinno być poprzedzone oceną poziomu realizacji programu, która powinna uwzględniać wykonanie zadań, które zostały przyjęte do realizacji w czteroletnim okresie obowiązywania programu opieki nad zabytkami oraz efektywność ich wykonania.

3. Metodologia

Sprawozdanie sporządzono na podstawie danych i informacji uzyskanych z następujących wydziałów:

- Wydział Infrastruktury Technicznej, Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej,
- Wydział Podatków, Opłat i Egzekucji,
- Wydział Działalności Gospodarczej i Promocji Miasta,
- Wydział Oświaty i Spraw Społecznych.

Do powyższych wydziałów zostały rozesłane ankiety, w których zostały wskazane wskaźniki określające realizację kierunków działań Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Koło na lata 2020-2023.

KIERUNEK DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI
Gminna ewidencja zabytków	<ul style="list-style-type: none">• czy wykreślono z ewidencji zabytków nieruchomości, które zostały rozebrane, gruntownie przebudowane i utraciły już cechy zabytkowe – w porozumieniu z konserwatorem zabytków; jeśli tak to ile ?• czy uzupełniano o zmiany stanu prawnego obiektu, jak aktualne formy ochrony – w porozumieniu z konserwatorem zabytków, czy dokonywano zmian w GEZ ?• czy uzupełniano ewidencję zabytków nieruchomości o nowe obiekty, po otrzymaniu zawiadomienia konserwatora zabytków o wpisie do rejestru zabytków lub czy włączeniu ich do wojewódzkiej ewidencji zabytków ? jeśli tak, to ile obiektów ?
Plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych	<ul style="list-style-type: none">• czy aktualizowano Plan ?

<p>Edukacja i promocja w zakresie ochrony zabytków</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czy włączono tematykę ochrony dziedzictwa kulturowego do zajęć szkolnych w szkołach prowadzonych przez miasto? W jakich, czego dotyczyły zajęcia, ile razy się odbyły ? • czy zorganizowano w ramach zajęć szkolnych wycieczki krajoznawcze ? gdzie, ile razy ? • czy prezentowano najcenniejsze obiekty zabytkowe i ich historię ? Gdzie, czego dotyczyły prezentacje ? wartość poniesionych środków. • czy publikowano, czy opracowano folder prezentujący najważniejsze obiekty zabytkowe na terenie miasta ? jaki nakład ? gdzie umieszczono ? wartość poniesionych środków. • czy założono stronę internetową związaną z zabytkami ? ilość wejść na stronę, z kim współpracowano ? wartość poniesionych środków. • czy udostępniono gminną ewidencję zabytków oraz „Program Opieki nad Zabytkami Miasta Koło na lata 2020-2023” na stronie internetowej Urzędu Miejskiego ? ilość wejść na stronę. • czy uwzględniono obiekty zabytkowe przy wyznaczaniu nowych tras turystycznych i ścieżek dydaktycznych ? jakich obiektów dotyczyło ? z kim współpracowano ? wartość zaplanowanych/poniesionych środków. • czy ustalono z właścicielami obiektów zabytkowych na temat możliwości i zasad ich udostępniania dla celów turystycznych ? z kim współpracowano ? przy jakich obiektach ? ilość osób zwiedzających ? czy trzeba było przygotować obiekt ? wartość zaplanowanych/poniesionych środków. • czy brano udział w szkoleniach i konferencjach poświęconych ochronie dziedzictwa kulturowego ? tematyka, ilość osób biorących udział. • czy współpracowano z organizacjami pozarządowymi i instytucjami w zakresie popularyzacji ochrony dziedzictwa kulturowego ? z kim ? tematyka współpracy, wartość zaplanowanych/poniesionych środków. • czy brano udział w cyklicznych imprezach – wystawach, targach, festynach historycznych • promujących region, w tym dziedzictwo kulturowe ? jakich obiektów dotyczyło, z kim współpracowano ? wartość zaplanowanych/poniesionych środków. • współpraca z sąsiednimi samorządami w celu włączenia lokalnych szlaków turystycznych w system ponadregionalny – forma współpracy, z kim współpracowano, w jakim zakresie ?
---	---

**Działania zmierzające
do poprawy stanu
zachowania
dziedzictwa
kulturowego**

- czy informowano właścicieli obiektów zabytkowych o możliwościach pozyskania środków na odnowę zabytków ? w jaki sposób ? czy było zainteresowanie ? czy przełożyło się to na pozyskanie środków, z jakich źródeł, na jakie obiekty, w jakiej wysokości ?
- merytoryczna pomoc właścicielom obiektów zabytkowych w tworzeniu wniosków aplikacyjnych o środki na odnowę zabytków – czy było zainteresowanie ? czy przełożyło się to na pozyskanie środków, z jakich źródeł, na jakie obiekty, w jakiej wysokości ?
- jak zachęcano sektor prywatny do zagospodarowania obiektów zabytkowych ? czy wpłynęło to na sposób zagospodarowania obiektów zabytkowych, jakich, z kim współpracowano ?
- ilość złożonych wniosków o udzielanie dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków nie będących własnością Miasta (zgodnie z Uchwałą Nr LVII/436/2010 Rady Miejskiej w Kole z dnia 23 czerwca 2010 r.), wartość przyznanych środków, na ile obiektów ?
- planowane jest coroczne wydzielanie określonych kwot na dofinansowanie prac remontowo-konserwatorskich przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków nie będących własnością Miasta – czy określono, w jakiej wysokości, dla jakich obiektów ?
- czy zmieniono uchwałę w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane i dodano obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków ?
- czy zwolniono z podatku od nieruchomości dla budynków zlokalizowanych w dzielnicy staromiejskiej oraz ul. Toruńskiej i ul. Sienkiewicza warunkowane remontem elewacji zgodnie z Uchwałą Nr XI/93/2015 Rady Miejskiej w Kole z dnia 24 czerwca 2015 r. – ile obiektów, na jaką kwotę ?
- czy i w jakiej wysokości wydzielono kwoty na coroczne, prawidłowe, utrzymanie obiektów wpisanych do rejestru zabytków, będących siedzibą Urzędu Miejskiego (ratusz, budynek przy ul. Mickiewicza); zakres planowanych prac uwarunkowany będzie każdorazowo, konstruowanym corocznie budżetem, który określi wielkość środków finansowych przeznaczonych na poszczególne zadania.
- rewitalizacja Nowego Rynku (wymiana nawierzchni, oświetlenie, nasadzenia drzew, elementy małej architektury) – czy zrewitalizowano, zakres prac, wartość zaplanowanych/poniesionych środków, czy pozyskano środki zewnętrzne ?
- systematyczne prace porządkowe i remontowo-konserwatorskie na cmentarzu wojennym przy ul. Poległych oraz na terenie parku miejskiego S. Moniuszki – jakie prace zrealizowano, wartość zaplanowanych/poniesionych środków.
- remont i adaptacja na cele muzealne willi przy ul. Mickiewicza 27 –

	<p>zakres prac, wartość zaplanowanych/poniesionych środków, czy pozyskano środki zewnętrzne ?</p> <ul style="list-style-type: none"> • remont i konserwacja zamku kolskiego, zagospodarowanie otoczenia i udostępnienie obiektu do celów turystycznych zgodnie ze współczesnymi standardami; I etap prac planowany na 2020 r. obejmie remont i konserwację reliktyw wieży mieszkalnej wraz ze wschodnim odcinkiem kurtyny północnej – zakres prac, wartość zaplanowanych/poniesionych środków, czy pozyskano środki zewnętrzne, w jakiej wysokości ?
<p>Podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami</p>	<ul style="list-style-type: none"> • forma wspierania inicjatyw związanych z obsługą ruchu turystycznego ? z kim współpracowano, w jakim zakresie ? • jak odbywała się promocja szkolnictwa zawodowego w zakresie konserwacji zabytków i zawodów zanikających, np. kamieniarstwo, snycerstwo, kowalstwo, ludwisarstwo ? gdzie, czy było zainteresowanie ? • czy prowadzono prace porządkowe przy zabytkowych założeniach zieleni w ramach programu aktywizacji osób bezrobotnych? gdzie, ilość osób biorących udział, wartość poniesionych środków. • jak wyglądała współpraca z urzędami pracy w zakresie szkolenia osób bezrobotnych w rzemiosłach związanych z tradycyjną sztuką budowlaną? ilość osób biorących udział, wartość poniesionych środków.
<p>Określenie zasobów zabytkowych, które można wykorzystać do tworzenia np. tras turystycznych, ścieżek dydaktycznych itp. realizacji Programu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • procentowy poziom wydatków budżetu gminy na ochronę i opiekę nad zabytkami ? • wartość finansowa przyznanych dotacji na prace remontowo-konserwatorskie przy obiektach zabytkowych nie będących własnością gminy miejskiej ? • wartość pozyskanych środków finansowych na ochronę zabytków ze źródeł zewnętrznych, na jakie obiekty ? skąd pozyskano środki ? • liczba planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniających ochronę dziedzictwa kulturowego, czy były jakieś zmiany, jakich konkretnie obiektów to dotyczyło ? • liczba szkoleń i konferencji propagujących wiedzę na temat dziedzictwa kulturowego regionu, ich tematyka, wartość poniesionych środków. • liczba szkoleń dla nauczycieli w zakresie wiedzy z zakresu dziedzictwa kulturowego regionu, ich tematyka, wartość poniesionych środków. • liczba utworzonych szlaków turystycznych, ścieżek dydaktycznych, z kim współpracowano, czego dotyczyły ? wartość poniesionych środków. • liczba publikacji, folderów i przewodników poświęconych problematyce dziedzictwa kulturowego, czego dotyczyły ? wartość

	<p>poniesionych środków.</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba zrealizowanych konkursów, wystaw, działań edukacyjnych związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego, czego dotyczyły ? wartość poniesionych środków.
--	--

4. Realizacja

Zebrane dane i informacje usystematyzowano i ułożono według kierunków działań zapisanych w Programie Opieki nad Zabytkami Miasta Koło na lata 2020-2023. Przedstawiono tylko zrealizowane zadania.

Kierunek działania – Gminna ewidencja zabytków

Zrealizowane zadania:

- W 2023 r. z gminnej ewidencji zabytków Miasta Koła wyłączono cały budynek Szpitala Powiatowego w Kole (dz. nr ewid. 56/12 ark. mapy 50) Zarządzeniem nr OA.0050.84.2023 Burmistrza Miasta Koła z dnia 1.09.2023 r. – w porozumieniu z konserwatorem zabytków.

Kierunek działania – Plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji Kryzysowych

Zrealizowane zadania:

- Dokonano aktualizacji Planu we wrześniu 2023 r.

Kierunek działania – Edukacja i promocja w zakresie ochrony zabytków

Zrealizowane zadania:

- Edukacja i promocja w zakresie ochrony zabytków realizowana była poprzez włączenie tych zagadnień do zajęć szkolnych. Tematyka dotycząca ochrony dziedzictwa kulturowego realizowana jest na lekcjach historii, języka polskiego, plastyki – zgodnie z programem zajęć systematycznie w ciągu całego roku szkolnego. Tematyka wynika z podstawy programowej. Realizowana jest na lekcjach historii przy okazji omawiania przykładów architektury i sztuki, na lekcjach języka polskiego (literatura, zwyczaje), biologii i przyrody wskazując na znaczenie ochrony parków i rezerwatów, a także na lekcjach plastyki przy omawianiu dzieł sztuki pięknych. Zajęcia dotyczyły ochrony zabytków, poznanie ich historii, poznanie zabytków regionu i promowaniu ich ochrony.
- W szkołach organizowano konkursy dotyczące wskazanego tematu. Poza tym uczniowie wykonywali prezentacje oraz prace plastyczne dotyczące zabytków naszego miasta okolicy. Uczestniczyli w konkursach historycznych, plastycznych dotyczących tematyki ochrony dziedzictwa kulturowego.
- W szkołach organizowano konkursy, które dotyczyły, np. powstania stycziowego, historia Koła.

- W ramach zajęć szkolnych były organizowane wycieczki krajoznawcze w następujących kierunkach:
 - Malbork,
 - Frombork,
 - Toruń,
 - Wietrzychowice,
 - Warszawa, w tym Zamek Królewski, pałac w Wilanowie, cmentarz na Powązkach,
 - Kraków, w tym zamek na Wawelu, sukienice, Kościół Mariacki,
 - Ojcowski Park Narodowy – zamki na szlaku Orlich Gniazd,
 - Gniezno, Biskupin – Szlak Piastowski,
 - Nadleśnictwo Kiejsze – poznanie walorów przyrody najbliższej okolicy, ochrona przyrody,
 - Łowicz – Żelazowa Wola, Muzeum Fryderyka Chopina,
 - Łódź – ogród botaniczny, orientarium, wielokulturowy krajobraz miasta przemysłowego,
 - Puszczykowo, Poznań – Muzeum A. Fidlera, Rogałowe Muzeum, Starówka,
 - Kłóbka – zwiedzanie Dobrzyńskiego Parku Etnograficznego, poznanie drewnianej zabudowy wsi polskiej,
 - Konin – poznanie wioski farmera, sztuki ludowej, zabaw i tradycji staropolskiej,
 - Licheń – poznanie Sanktuarium Najświętszej Marii Panny w Licheniu Starym i jego historii,
 - Toruń – zwiedzanie Starego Miasta i Zamku Krzyżackiego, wizyta w Muzeum Piernika.
- Prezentacje najcenniejszych zabytków wraz z poznaniem ich historii odbywały się na lekcjach historii i plastyki. Dotyczyły one prezentacji zabytków z poszczególnych epok historycznych. Przedstawiano za ich pomocą poszczególne style obowiązujące na przestrzeni dziejów w architekturze i sztuce. Jako przykład takiej architektury i barokowego wystroju uczniowie poznają Kościół Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny i klasztor bernardynów w Kole). Wyżej wymienione działania nie generują dodatkowych środków finansowych.
- Prezentowane są prace plastyczne uczniów szkół o tematyce związanej z zabytkami na tablicy ogłoszeń.
- Publikacje dotyczące obiektów zabytkowych miasta Koła, których celem jest dystrybucja wśród mieszkańców Miasta Koła i gości. Materiały dostępne w Urzędzie Miejskim w Kole, są darmowe.
 - 2022:
 - Kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Kole Krzysztof Witkowski Gmina Miejska Koło, nakład: 6 000 egzemplarzy; wartość: 16 595,00 zł,
 - Folder Ratusz w Kole Krzysztof Witkowski Gmina Miejska Koło, nakład: 4 000 egzemplarzy; wartość: 13 008,25 zł.
 - 2023:
 - Księga landwójtowsko-ławnicza Koła 1480-1544 oprac. Marcin Starzyński Gmina Miejska Koło, nakład: 1 000 egzemplarzy; wartość: 57 873,90 zł,
 - Powojenne Koło w obiektywie Rocha Adamkiewicza Krzysztof Witkowski Gmina Miejska Koło, nakład: 1 000 egzemplarzy; wartość: 4 800,00 zł.

- Na stronie internetowej miasta Koła www.kolo.pl w zakładce Turystyka/Zabytki opublikowane są informacje wraz ze zdjęciami o zabytkach miasta Koła. Liczba wyświetleń: 34 868.
- Udostępnianie na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Kole www.bip.kolo.pl w zakładce Gmina Miejska Koło/Programy, strategie, plany „Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Koło na lata 2020-2023”. Ilość wyświetleń artykułu w latach 2022-2023: 823, liczba pobrań programu: 910.
- W latach 2022-2023 nie brano udziału w cyklicznych imprezach – wystawach, targach, festynach historycznych promujących region, w tym dziedzictwo kulturowe. Kolskie zabytki promowane były natomiast na lokalnych wydarzeniach i imprezach organizowanych przez Miasto Koło poprzez m.in. rozdawanie folderów i publikacji poświęconych zabytkom Koła.

Kierunek działania – Działania zmierzające do poprawy stanu zachowania dziedzictwa kulturowego

Zrealizowane zadania:

- Pozyskanie dofinansowanie na realizację inwestycji „Koło, kościół p.w. Nawiedzenia NMP (XVIII w.): Rozpoczęcie prac w obrębie wieży dachowej wraz z remontem sygnaturki” z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków w kwocie 500.000,00 zł.
- Miasto Koło wspiera mieszkańców poprzez możliwość zwolnienia z podatku od nieruchomości dla budynków zlokalizowanych w dzielnicy staromiejskiej oraz ul. Toruńskiej i ul. Sienkiewicza warunkowane remontem elewacji zgodnie z Uchwałą Nr XI/93/2015 Rady Miejskiej w Kole z dnia 24 czerwca 2015 r. W roku 2023 r. jeden podatnik z tego skorzystał i uzyskał pomoc w kwocie 798,00 zł.
- W 2023 r. przeznaczono kwotę 10.609,08 zł na zarządzanie, tj. coroczne, prawidłowe, utrzymanie obiektów, budynkami będącymi siedzibą Urzędu Miejskiego (ratusz, budynek przy ul. Mickiewicza).
- Wykonano prace remontowe, konserwacyjne oraz utrzymanie porządku na grobach i cmentarzu wojennym zlokalizowanym w zbiegu ulicy Poległych i Alei Jana Pawła II:
 - 2022 r. – koszt 23.120,00 zł,
 - 2023 r. – koszt 42.000,00 zł.
- Przeprowadzono remont alejek oraz wymiana elementów małej architektury w Parku Moniuszki:
 - I etap, realizowany był od 04.11.2022 r. do 22.12.2022 r. – kwota 207.465,13 zł,
 - II etap, realizowany był od 03.10.2023 r. do 27.11.2023 r. – kwota 214.660,45 zł.
- Gmina Miejska Koło dwukrotnie składała wniosek do Polskiego Ładu Programu Opieki Odbudowy Zabytków o dofinansowanie inwestycji – remont i adaptacja na cele muzealne willi przy ul. Mickiewicza 27, w kwocie 3.500.000,00 zł – wniosek odrzucono.

- W latach 2022-2023 kontynuowano remont i konserwację zamku kolskiego, który stanowi własność Miasta Koło:
2022 r.:
 - Etap II – „Gozdów, ruiny gotyckiego zamku kazimierzowskiego (2 poł. XIV w.): zabezpieczenie i konserwacja ruin zamku (zabezpieczenie i konserwacja muru północnego) – etap II” – wartość etapu 53.857,98 zł (środki własne).
 - Etap III – „Gozdów, ruiny gotyckiego zamku kazimierzowskiego (2 poł. XIV w.): zabezpieczenie i konserwacja ruin zamku, mur zachodni (od strony dziedzińca)” – dofinansowano ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w kwocie 109.941,01 zł, wartość prac 509.514,52 zł.
 - „Gozdów, ruiny gotyckiego zamku kazimierzowskiego (2 poł. XIV w.): zabezpieczenie i konserwacja ruin zamku, mur zachodni (część zewnętrzna)” – dofinansowano ze środków Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu w kwocie 60.000,00 zł, wartość robót: 130.001,21 zł.
 2023 r.:
 - Etap IV – „Gozdów, ruiny gotyckiego zamku kazimierzowskiego. Data powstania: 2 poł. XIV w. Zabezpieczenie i konserwacja ruin zamku – Etap IV – wieża” – dofinansowano ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w kwocie 129.000,00 zł, wartość całkowita etapu: 538.619,08 zł.

Kierunek działania – Określenie zasobów zabytkowych, które można wykorzystać do tworzenia np. tras turystycznych, ścieżek dydaktycznych itp.

Zrealizowane zadania:

- Wyznaczono procentowy poziom wydatków budżetu gminy na ochronę i opiekę nad zabytkami – w oparciu o plan roku 2023 – 2,66%.
- Miasto Koło otrzymał w dniu 05.10.2023 r. promesę wstępną na zadanie: „Koło, kościół p.w. Nawiedzenia NMP (XVIII w.): Rozpoczęcie prac w obrębie więźby dachowej wraz z remontem sygnaturki”. Po podjęciu odpowiednich uchwał w I kwartale 2024 r. udzielona zostanie dotacja.
- W okresie sprawozdawczym odbyło się 1 szkolenie, w formie online – Ochrona zabytków w gminie – aspekty prawne – praktyka. Koszt: 390,00 zł.

Program szkolenia:

1. System ochrony zabytków w Polsce: zagadnienia podstawowe; katalog form ochrony zabytków.
2. Rola gminy w systemie ochrony zabytków. Podział kompetencji między administrację rządową i samorządową.
3. Zabytki w planowaniu przestrzennym: ustalenia ochrony miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego; strefy ochrony konserwatorskiej w planowaniu przestrzennym; najczęstsze błędy w ustaleniach planów miejscowych; ustalenia ochrony w decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenów; problemy tzw. starych wpisów – brak załączników graficznych, brak jednoznacznych wpisów itp.
4. Gminna ewidencja zabytków: charakter prawny gminnej ewidencji zabytków; skutki wpisu do gminnej ewidencji zabytków; procedura sporządzenia kart adresowych – udział społeczny,

organy; błędy w gminnej ewidencji zabytków; zaskarżanie GEZ; GEZ a prawo budowlane; Gminny program opieki nad zabytkami.

6. Zagadnienia proceduralne związane z decyzjami wydawanymi przez organy ochrony zabytków.

7. Przegląd orzeczeń sądowych w zakresie ochrony zabytków w gminie.

- Przeprowadzony został studencki konkurs urbanistyczny pt.: „Studium funkcjonalno-przestrzenne zagospodarowania ruin zamku kolskiego wraz z terenem sąsiadującym” przez poznańską uczelnię oraz Burmistrza Miasta Koła. Do Koła przywiezione zostały 43 projekty zrealizowane przez ponad 140 studentów studiów magisterskich poznańskiej uczelni, biorących udział w konkursie na zagospodarowanie ruin wraz z terenem przyległym. Komisja przyznała 3 nagrody i 3 honorowe wyróżnienia.

5. Podsumowanie

W zakresie ochrony i opieki nad zabytkami Miasto Koło współpracuje z placówkami oświatowymi, kulturalnymi, stowarzyszeniami, organizacjami społecznymi, fundacjami i kościołami, promując wartości materialne oraz niematerialne dziedzictwa kulturowego całego miasta. Zadania wspierane były również przez projekty edukacyjne i promocyjno-turystyczne mające na celu wzrost świadomości kulturalnej oraz rozbudzenie zainteresowania zabytkami wśród mieszkańców.

Miasto Koło w latach 2022-2023 wykonywała założenia POnZ wykorzystując do tego celu pełen wachlarz możliwości formalno-prawnych, finansowych i merytorycznych.

Przedstawione w niniejszym sprawozdaniu kierunki działań pokazują, że Miasto Koło realizuje zadania z zakresu ochrony i opieki nad zabytkami oraz promowania dziedzictwa kulturowego regionu. Zrealizowano wiele z zaplanowanych działań. W sprawozdaniu zostały przedstawione tylko zrealizowane zadania.

Okres sprawozdawczy przypadł na czas kiedy panowała jeszcze pandemia koronawirusa COVID-19. W związku z tym część zadań nie została zrealizowana. Miało to wpływ także na wysokość środków przeznaczanych na dziedzictwo kulturowe przez Miasto Koło.

Wspieranie remontów i konserwacji najbardziej wartościowych obiektów zabytkowych stanowi jeden z priorytetów realizowanego POnZ. Wyrazem świadomej polityki Miasta Koło w zakresie ochrony zabytków są działania aktywizujące właścicieli obiektów zabytkowych. Cel ten jest realizowany w drodze przydzielania dotacji celowej z budżetu miasta na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków nie będących własnością Miasta, zgodnie z Uchwałą Nr LVII/436/2010 Rady Miejskiej w Kole z dnia 23 czerwca 2010 r. W okresie sprawozdawczym nie przyznano dotacji. Powinno zwrócić się szczególną uwagę, aby skierować w większym stopniu pomoc finansową do pozostałych właścicieli zabytków: organizacji pozarządowych, osób fizycznych, a szczególnie wspólnot mieszkaniowych będących właścicielami kamienic, mających fundamentalne znaczenie dla wyglądu krajobrazu obszaru miejskiego. Należałoby rozreklamować możliwość pozyskiwania dotacji w sposób, który zapewni dotarcie do jak największego grona.

Miasto wspiera także właścicieli obiektów zabytkowych dając możliwość zwolnienia z podatku od nieruchomości dla budynków zlokalizowanych w dzielnicy staromiejskiej oraz ul. Toruńskiej i ul. Sienkiewicza warunkowane remontem elewacji zgodnie z Uchwałą Nr XI/93/2015

Rady Miejskiej w Kole z dnia 24 czerwca 2015 r. Jeden podatnik skorzystał z tej możliwości i otrzymał zwolnienie z podatku w 2023 r. w wysokości 798,00 zł.

W latach 2022-2023 wykonano szereg prac związanych z utrzymaniem obiektów zabytkowych oraz z pracami konserwatorsko-remontowymi. Na działania te wydano 1.729.847,45 zł, w tym dofinansowania wyniosły 298.941,01 zł:

- 2022 r. – 923.958,84 zł,
- 2023 r. – 805.888,61 zł.

W 2023 r. pozyskano środki zewnętrzne, tj. Gmina Miejska Koło otrzymała w dniu 05.10.2023 r. promesę wstępną na zadanie: „Koło, kościół p.w. Nawiedzenia NMP (XVIII w.): Rozpoczęcie prac w obrębie więźby dachowej wraz z remontem sygnaturki”. Po podjęciu odpowiednich uchwał w I kwartale 2024 r. udzielona zostanie dotacja.

Dodatkowo wydatkowano kwotę 80.277,15 zł na publikacje dotyczące obiektów zabytkowych miasta Koła, w tym:

- 2022 r. – 17.603,25 zł,
- 2023 r. – 62.673,90 zł.

Podsumowując należy stwierdzić, że priorytety były realizowane przez różnorodne i komplementarne zadania, które w całości prowadziły do osiągnięcia założonego celu. Zadania te obejmowały zarówno działania bezpośrednio wpływające na poprawę stanu zachowania zabytków, jak i projekty, upowszechniające i promujące lokalne dziedzictwo kulturowe oraz zwiększające świadomość społeczną w zakresie potrzeby jego zachowania.

UZASADNIENIE
do UCHWAŁY NR LXXIV/763/2024
RADY MIEJSKIEJ KOŁA
z dnia 31 stycznia 2024 roku

Gmina, zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1436, 1688), w zakresie zadań własnych realizuje sprawy dotyczące ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Obowiązek sporządzenia sprawozdania z realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami nakłada na Gminę art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840, z 2023r. poz. 951, 1688, 1904).

Rada Miejska w Kole przyjęła Uchwałę Nr XXI/203/2020 Rady Miejskiej w Kole z dnia 26 lutego 2020 r. do realizacji Program Opieki nad Zabytkami Miasta Koła na lata 2020-2023 (POnZ).

Przyjęcie sprawozdania z realizacji POnZ, pomoże dostosować działania w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego miasta w kolejnych latach, do zadań wynikających z POnZ.

Z powyższych względów przyjęcie przedmiotowej uchwały uważa się za zasadne.